

DE NIEUWE GENERATIE OCEAANZEILERS

Aan ambitie geen gebrek. Jonge topzeilers staan te trappelen om mee te varen in de grote oceaanraces. Er zijn tal van initiatieven om talenten daarvoor klaar te stomen. "Het kan niet zo zijn dat er straks geen nieuwe lichting klaarstaat."

Tekst FLOORTJE GUNST

De tablet van navigator Max licht op in het donkere achterruim. De raceboot waarmee het Rotterdam Offshore Sailing Team (ROST) vaart, een Ker 46, is volledig gebouwd van carbon. Het zeiljacht van binnen wit verven zou al gauw vijftien kilo extra ballast betekenen. De lage, smalle ruimte waarin Max zit, doet denken aan een cockpit. Aan de wand voor hem knipperen rode lichtjes van een kastje. Daarin komen de data binnen die de tien sensoren waarvan het jacht is voorzien, verzamelen. De sensoren meten onder meer de snelheid, helling en positie van het schip en de druk op de zeilen. Het is een grijze zondagochtend en ROST maakt zich op voor een stevige training in Scheveningen; de windkracht is vier met vlagen vijf. Doel van vandaag is om in korte tijd een hoop zeilwissels uit te voeren, zodat Max kan berekenen met welke van de verschillende genua's het jacht – onder dezelfde omstandigheden – het snelst vaart. Want ook bij offshore zeilen geldt: elke seconde telt.

Befaamde oceanrace

Het Rotterdamse zeilteam maakte in 2017 zijn debuut. Het team staat onder leiding van drievoudig Volvo Ocean Race-zeiler Gerd-Jan Poortman. Doel is om een nieuwe generatie oceaanzeilers klaar te stomen. Poortman: "Mijn wens is dat ik over een aantal jaar een van deze jongens op het podium zie staan na het winnen van The Ocean Race." Ter voorbereiding op een eventuele deelname aan de befaamde oceanrace in 2020-2021 vaart het jongerenteam nationale en internationale wedstrijden, waaronder de Fastnet Race.

De oprichting van ROST staat niet op zich. Er zijn meer opleidingsinitiatieven gericht op jonge zeil talenten die ambities hebben in het offshore zeilen. Zo is er de Oceanraces Academy, opgericht door voormalig Volvo Ocean Race-schipper Hans Bouscholte. Op de Boudragon, een Volvo 60, volgen jonge zeilers een intensief trainingsprogramma.

Olympisch en Volvo Ocean Race-zeiler Roy Heiner richtte in 2010 het programma Team Heiner Talents op. Daarin worden jonge zeil talenten in drie tot vijf jaar tijd opgeleid in het grotebotenzeilen. Elk najaar worden tien tot twaalf jonge zeilers geselecteerd om samen een team te vormen. Het team van 2018 stopte voortijdig, omdat de

zeilers meer tijd nodig hadden voor hun studie. Heiner: "En die heeft voorrang." Dit najaar gaat de vijfde lichter van start. Zijn deze initiatieven nodig? Komen jonge zeezeilers er niet op eigen kracht? "Al jaren varen dezelfde Nederlandse zeilers mee met The Ocean Race. Het offshore zeilen is een gesloten wereld," zegt Bouscholte. "Als je eenmaal één keer hebt meegedaan, heb je zo veel kennis en ervaring opgedaan dat je een voorsprong hebt op andere zeilers die de Race nog niet eerder hebben gevaren." Met de Oceanraces Academy/Holland Oceanracing wil Bouscholte het gat dichten dat volgens hem is ontstaan. "Het kan niet zo zijn dat er geen nieuwe lichter klaarstaat. We moeten zorgen dat jonge, talentvolle zeilers ervaring opdoen op grote boten, zodat zij straks kunnen meedingen naar een plek in de selectie van races zoals The Ocean Race."

Vleugels uitslaan

Anita van Oeveren, mede-oprichter van Sailing Holland, de organisatie achter Team Brunel, heeft afgelopen jaren ervaren dat het moeilijk is om jonge Nederlandse zeilers te vinden met ervaring in het offshore zeilen voor campagnes van The Ocean Race. Van Oeveren: "De gemiddelde leeftijd in de campagne 2014-2015 was veertig en dat is oud. Het gemiddelde moet omlaag. In andere landen zijn door opleidingsmogelijkheden veel meer kansen voor talentvolle offshore zeilers. Ook is in het buitenland betaald zeilen gebruikelijker. Er zijn meer booteigenaren die op hoog niveau willen wedstrijdzeilen en bemanning daarvoor betalen. In Nederland is het toch moeilijker om van zeilen je baan te maken."

Volgens profzeiler Bouwe Bekking kunnen initiatieven als ROST een mooi duwtje in de rug zijn, maar moeten jonge zeilers het uiteindelijk zelf doen. "Waar een wil is, is een weg. Denk aan het verleden, toen destijds jonge gasten, zoals Peter van Niekerk en Piet van Nieuwenhuizen, zelf het initiatief hebben genomen en in het buitenland zijn gaan varen. Dat zijn nu allemaal toppers." Ook een goed voorbeeld is volgens Bekking de jonge profzeiler Carlo Huisman. "Hij heeft op eigen kracht de top bereikt. Daarvoor moet je je vleugels uitslaan en zorgen dat je op goede boten komt. Delivery's doen met topboten is een goede manier om definitief

in een professioneel team te komen. Of je uiteindelijk The Ocean Race mag varen, hangt af van veel factoren; negentig procent van de zeer goede zeilers valt af vanwege hun persoonlijkheid of gebrek aan inzet en uithoudingsvermogen."

Helikopter

Voor de kust van Scheveningen snijdt de boeg van het jacht van het Rotterdamse jongerenteam met hoge snelheid door de golven. De bemanningsleden zitten met hun benen over de reling. Twee van hen nemen nog even snel door welke projecten ze moeten afmaken voor hun studie dit weekend. De stuurman zet zich schrap. Het jacht helt naar één kant. Als bij een golf het grootzeil even klappert,

maakt dat een oorverdovend lawaai. De voordekker bereidt een eerste zeilwissel voor. Op het achterdek nemen twee jongens hun positie in aan de grinder. Dan klinkt het: "Okay, jib up." De jongens draaien met volle kracht aan de koffiemolen. "Goed kijken, anders trek je het zeil eruit," roept Poortman. Als de nieuwe genua bijna staat, klinkt een luide knal. De oude genua is losgeschoten uit de rails en klappert gevaarlijk. "Handjes naar voren," klinkt het. "Hij was wel snel weg," grapt Poortman. De bemanning vouwt zo snel mogelijk de genua op.

Dan valt het oog van de navigator op een trimaran die iets verderop is omgeslagen. Poortman instrueert de stuurman ernaar toe te varen. De trimaran ligt met de mast naar beneden en het lukt niet

ESTHER HILLEBRAND

Leeftijd: 21
Woonplaats: Veere
Leerschool: Oceanraces Academy/
Holland Oceanracing (2016 tot heden)
Opleiding: CIOS buitensport

Ik houd ervan om mezelf te pushen en tot het uiterste te gaan. Mijn ultieme doel is meedoen aan The Ocean Race. Dat zou voor mij het bewijs zijn dat ik alles heb gegeven. Ik heb altijd op hoog niveau gezeild in de catamaran. Zo ben ik in de wereld van het topzeilen gegroeid. Toen ik begon met mijn studie heb ik het zeilen even op een laag pitje gezet, totdat ik de kans kreeg om mee te doen aan het trainingsprogramma van de Oceanraces Academy. Inmiddels heb ik mijn studie afgerond en staat zeilen weer op één.

Ik vaar zo veel mogelijk wedstrijden. Tijdens races met Boudragon heb ik een vaste positie aan boord, namelijk grootzeiltrim. Ik probeer bij elke training een doel voor mezelf te stellen, zoals het continu op druk varen bij een aandewindse koers. Verder wil ik me ontwikkelen op andere posities aan boord,

bijvoorbeeld als voordekker of stuurman. Het is goed om als offshore zeiler één of twee specialismen te hebben, maar daarnaast breed inzetbaar te zijn. Dan kun je inspringen waar nodig en kun je meedenken over alle aspecten van de boot. Het is ook handig als je je nog kunt onderscheiden met een andere vaardigheid, zoals kennis van techniek of planning. Daarin ben ik nog zoekende. Goede communicatie aan boord van een grote boot is essentieel. Ik heb als trimmer van het grootzeil bijvoorbeeld continu contact met de stuurman. Hij voelt het best of de druk in het zeil goed is. Ik kijk ook wat de trimmer van de genua doet. Alle plooiën van de zeilen moeten perfect zijn. Als er een zeilwissel wordt gedaan, moet het voor iedereen, van het voor- tot het achterdek, duidelijk zijn wat er gaat gebeuren. Anders loopt het mis."

JELMER VAN BEEK

Leeftijd: 24
Woonplaats: Leiden
Leerschool: Team Heiner Talents (2014-2016),
nu Team Brunel
Opleiding: Rechten

Als jonge zeiler moet je aan je cv bouwen. Het helpt om verder te komen in de wereld van offshore zeilen als je aansprekende resultaten hebt neergezet. Nadat ik bij Team Heiner had gevaren, heb ik een eigen Matchrace-team opgezet: Team Dutch Wave. We staan nu op de dertiende plaats op de wereldranglijst Matchracing. Bij Matchraces vaar je één tegen één korte wedstrijden. Ik vind het teamsaspect waanzinnig. Als één teamlid minder goed in zijn vel zit, merk je dat meteen. Je moet daar dan samen op inspringen. Het is topsport op het hoogste niveau. Het is gaaf om te merken dat je met elkaar steeds beter wordt. Het matchracen is denk ik een goede springplank naar het varen van The Ocean Race. Je ontwikkelt goede vaardigheden als racer. De opleiding die ik bij Team Heiner heb gekregen, heeft me enorm geholpen,

maar uiteindelijk moet je het toch zelf doen. De concurrentie is groot. Er zijn veel buitenlandse jongens die heel hard zeilen. Een korte weg naar succes in het offshore zeilen is er niet. Toen ik twee jaar geleden in Australië was, heb ik eindeloos op de steiger rondgelopen en aan eigenaren gevraagd of ik mee mocht varen. Je moet net de juiste schippers tegenkomen die bemanning nodig hebben. Soms lijkt het varen van een race als The Ocean Race een onmogelijke missie. Het was waarschijnlijk makkelijker geweest om als jurist een carrière te beginnen op de Zuidas. Toch is dit wat ik wil. Ik word aangetrokken door de brute kracht van de zee. De kunst is nu om te investeren in het nog beter leren zeilen en in het opbouwen van een netwerk. Het is net als met een eigen onderneming: als je eenmaal goed genoeg bent, verdient de investering zich terug."

JORDEN VAN ROOIJEN

Leeftijd: 21
Woonplaats: Delft
Leerschool: Team Heiner Talents (2016-2018), nu Team Brunel
Opleiding: Maritieme techniek

Elke spreekbeurt die ik vroeger op school gaf, ging over The Ocean Race. Dat is van jongs af aan al een fascinatie voor mij. Als jeugdzeiler voer ik in de Laser in de Olympische klasse. Na mijn middelbare school ben ik maritieme techniek gaan studeren. Ik wilde meer kennis opdoen over de krachten van een schip, meer leren over het ontwerpproces. Die studie is echt een pluspunt voor mij als offshore zeiler. Ik heb er veel profijt van. Bijvoorbeeld: als er iets kapot is, ben ik doorgaans wel in staat om snel een technische oplossing te bedenken.

Al tijdens mijn studie ben ik bij Team Heiner gaan varen. Dat was achteraf gezien een zeer goede keuze. Andere teams en eigenaren zagen met hoeveel energie we trainden en wedstrijden voeren en vroegen me mee te zeilen als bemanning.

Ik studeer nog steeds, maar eigenlijk ben ik fulltime bezig met het zeilen. Ik ga van wedstrijd naar wedstrijd. Eind vorig jaar heb ik op een 40-voets zeiljacht de Sydney to Hobart Race gevaren. Het lijkt alsof het allemaal vanzelf gaat, maar ik moet er hard voor werken. Het gaat in deze wereld om zichtbaarheid. Als je er even uit bent, neemt iemand anders jouw plek in. Je moet blijven bikkelen. In het begin moet je 'ja' zeggen op alles, ook al is het een langzame boot waarmee je kunt varen. Later kun je dan met snellere boten en professionele teams gaan zeilen. Mijn doel is nog steeds honderd procent The Ocean Race. Ik maak nu veel vaaruren op de Brunel. Als ik zo doorga, verwacht ik dat ik The Ocean Race kan varen. Ik sta nu voorin de rij. Maar ik voel constant de competitie. Ik kan het me niet veroorloven een tandje minder te gaan zeilen."

de boot te draaien. De drie bemanningsleden zitten op een van de drijvers die woest deinen op de golven. Als een helikopter van de reddingsbrigade arriveert om de zeilers van boord te halen, vaart ROST door. De wind is nog iets in kracht toegenomen. Poortman instrueert het team een rif te leggen in het grootzeil.

Klein bedrijf

Zeilen is uiteraard een essentieel onderdeel van de driejarige opleiding van ROST. "Maar om op hoog niveau te kunnen varen in grote boten is meer nodig. We leren de talenten bijvoorbeeld omgaan met conflictsituaties aan boord, communiceren met het team en overtuigen," zegt Poortman. "Een zeilteam is een klein bedrijf. Je moet ook sponsors tevreden stellen, duidelijk en enthousiast een verhaal naar buiten toe kunnen brengen en de boot onderhouden. Dat zijn allemaal facetten van offshore zeilen." De opleidingstrajecten lijken hun vruchten af te werpen. Michiel Goegebeur (19) maakte bijvoorbeeld als veertienjarige deel uit van de eerste lichter van de Oceanraces Academy. Sinds maart heeft

LAURA VAN VEEN

Leeftijd: 24
Woonplaats: Delft
Leerschool: ROST (2017 tot heden)
Opleiding: Industrieel ontwerpen

Bij het varen op grote boten staan – als het goed is – alle koppies dezelfde kant op. Je zeilt met elkaar in soms extreme omstandigheden en je bent continu aan het kijken hoe je het beste resultaat uit het team kunt halen.

Daar komt veel bij kijken. Het zeilen zelf kost misschien maar de helft van alle uren. Daarnaast ben je bezig met voeding, samenwerking, strategie en mentale en fysieke fitheid. Het is in het offshore zeilen essentieel om superfit te zijn. Als je vier dagen op zee zit en je bent fysiek niet sterk genoeg, dan kun je na drie dagen niet meer helder denken. Om de boot voortdurend zo hard mogelijk te laten varen, moet je 120 procent alert zijn. Je kunt het je niet veroorloven je gedachten af te laten dwalen, omdat je moe bent.

Ik zeil heel mijn leven al op hoog niveau, onder andere in de Laser Radial, en ben het gewend om dingen te laten voor het zeilen. In het Olympisch circuit is het duidelijk welke prestaties je moet leveren om verder te komen. Bij het offshore zeilen is dat minder overzichtelijk. Dat is soms wel moeilijk. Ik probeer nu bij ROST mijn vaardigheden als grootzeiltrimmer te perfectioneren. Daarnaast pak ik alle kansen die op mijn pad komen en probeer ik internationaal mijn connecties uit te breiden. Mijn ultieme doel is deelnemen aan The Ocean Race en als professioneel zeiler varen. Ik moet daarom nu zorgen dat ik alle benodigde ervaring opdoe. Het is in dit wereldje handig als je sociaal bent en makkelijk een babbeltje maakt. Natuurlijk moet je het vervolgens wel waarmaken."

Rotterdam Offshore Sailing Team (ROST)

Sinds: 2017
Naam schip: vanUden
Type: Ker 46
Crewleden: 13 (17-25 jaar)
Thuishaven: Rotterdam
Coach: Gerd-Jan Poortman
Duur: 5 jaar met kans op meer
Sponsor: Van Uden

Zeezeilplatform Watersportverbond

Sinds: 2019
Coach: Gerd-Jan Poortman
Afgelopen mei was de kick-off van het kennis- en opleidingsplatform van het Watersportverbond. De doelgroep: ambitieuze wedstrijdzeilers met ervaring in het offshore-zeilen.

Oceanraces Academy/ Holland Oceanracing

Sinds: 2014
Naam schip: Boudragon
Type: Volvo 60
Crewleden: 15 (15-30 jaar)
Thuishaven: Breskens en Scheveningen
Coach: Hans Bouscholte
Duur: 5 jaar
Sponsor: Bolsius

Team Brunel

Sinds: 2019
Naam schip: Brunel
Type: V065
Crewleden: 10, waarvan 6 vast aan boord
Thuishaven: Scheveningen
Coaches: Ysbrand Endt en Christa ten Brink
Sponsor: Brunel

Team Heiner Talents

Sinds: 2010
Schip: J/109 en Max Fun 35
Crewleden: 10 (18-23 jaar)
Thuishaven: Lelystad
Duur: 3 tot 5 jaar
Coach: Roy Heiner
Sponsors: Management Drives, Moving Intelligence, Holland Boat, Kuiper Verzekeringen, Reco, Magic Marine, Flevo Marina

hij een contract bij Team Brunel. "Mocht er een Nederlands team meedoen aan The Ocean Race, dan acht ik de kans groot dat Michiel bij de selectie zit. Hij is klaar om de Race te varen," zegt Bouscholte. "Wat hem onderscheidt van de anderen is zijn mentaliteit. Hij is bereid alles te geven. Daarnaast leert hij snel." Jonge zeilers kunnen volgens Bouscholte van grote toegevoegde waarde zijn voor een professioneel zeilteam. "Zij zijn fitter dan de oude garde en brengen vaak innovatie met zich mee. Ze hebben verfrissende ideeën over technische oplossingen om een boot harder te laten varen, maar ook over trainingsmethodes en fysieke training." Van de vijftig 'Heiner Puppies' die Heiner sinds 2010 heeft opgeleid, zijn er volgens hem tien die nu goed genoeg varen om mee te dingen naar een plek aan boord van een The Ocean Race-team.

Krachten

Het zeiljacht van ROST ligt weer afgemeerd in de Scheveningse haven. De teamleden zitten uit te hijgen in de kuip. Op de grond staat een grote tas met boterhammen, Marsjes en bidons met water.

Poortman spreekt het team toe. "Even babbelen, dan kunnen we daarna rammen." Het schip moet worden klaargemaakt voor de volgende offshore race. Afstudeerprojecten moeten nog even wachten. "We hebben net gemerkt dat een polyester zeilbandje niet sterk genoeg is om een genua bij de voorstag te houden. Jullie moeten je bewust zijn van de krachten. Het is belangrijk om te weten waar die zitten. Dat helpt je om dingen aan boord op te lossen." Het reven van het grootzeil verliep rommelig. Onder andere het inhaken van het oog ging mis. Poortman: "Dat komt doordat iedereen zijn eigen ding doet. Er moet beter worden gecommuniceerd naar het voor- en achterdek, zodat iedereen weet wat er gaat gebeuren. Nu stond er niemand bij de mast op het moment dat de trimmer het grootzeil liet zakken." Poortman neemt tot slot de actielijst door. Er moet nog een bevestigings-systeem voor waterjerrycans worden gemaakt en de antenne voor het ophalen van weerberichten moet worden geïnstalleerd. Tijdens de eerstvolgende race zal navigator Wouter Verbraak meevaren. "Laat zien wat je kunt; Wouter heeft veel contacten in de offshore wereld. Het is aan jullie om op te vallen en indruk te maken." [Z](#)